

prezenței printre monștri, dar și fermitatea celui investit cu înalte răspunderi în slujba partidului și a țării, au fost coordonatele interpretative ale actorului de nuanțe care este D. Pîslaru. Ofițerului german Piltz i-au fost conferite de către Petre Simionescu toate atributele știute ale gestapoviștilor. Cu o mare economie de mijloace expresive, convingător în partitura sa, Petre Simionescu a reliefat orgoliul aberant și aerul dictatorial al nazistului perfect. O prezență remarcabilă în spectacol este și Mihai Stoicescu, care, într-un inspector venal și slugarnic, a dat măsura unui talent orientat spre tipologie. O voce bine timbrată l-a indicat pentru inflexiunile autoritare ale rolului. Mircea Valentin în comisarul Popic, sesizează cu inteligență și efect drama dezorientării unei victime a caracterului slab. Titu Căldăraru, lustragiul, a prilejuit

lui Nicolae Budescu o șarjă gustată de staturi, poate prea colorată, vizînd succesul. Cu știuta-i măsură și sensibilitate, Anca Alecsandra, în două roluri opuse, creează identități în spiritul piesei. Muncitorul Ion Tudose, integru și demn în viziunea lui Gheorghe Moldovan. Reprezentația a prilejuit și o festivitate actoricească — Anghel Deac a împlinit un sfert de secol în slujba teatrului brăilean. Moș Hîncea al său are bonomia vârstei și amărăciunea omului obligat la tăcere.

În scenografia lui Victor Crețulescu, corectă, funcțională, cu severități de atmosferă, dozate precis, actorii brăileni debutează în stagiune cu seriozitatea preocupării pentru arta de bună calitate.

Ionuț Niculescu

ALTE PREMIERE

Teatrul Mic

Gh. Ionescu-Gion (Cardinalul Barberini) și
Ion Marinescu (Galileo Galilei)

GALILEO GALILEI

de Bertolt Brecht

Am așteptat cu febrilă nerăbdare înscirierea *Vieții lui Galileo Galilei* pe un afiș bucu-reștean, salutînd, de la bun început, frumoasa opțiune repertorială a scenei de pe Sărindar; fiindcă, din caietul de titluri cunoscut publicului din teatrul marelui Bert (și, spre bucuria noastră, multe, substanțiale, s-au difuzat; dar cam tot pe atîtea au mai rămas în volum — în volumele originale —, editarea dramaturgiei teoreticianului teatrului epic, politic și angajat fiind, încă insuficient de cuprinzătoare), *Galileo Galilei* rămîne o piesă de referință, cu sensuri radiant actuale. Actuale și importante pentru orice dezbateră referitoare la raporturile intelectualului cu o societate măcinată de antagonisme și secționată; definitorii pentru raportarea conștiinței și personalității în dialectica relațiilor istorice și sociale. Viața profesorului din Padova dezvoltă, într-o „mecanică descriptivă” — cu pregnante avertizări —, jocul ameteilor, periculos, dar necesar, al *progresului cunoașterii*, angrenat în mecanismele realităților și nece-

Scenă
din
spectacol

Data premierei : 6 octombrie 1975.

Regia : D. D. NELEANU. Scenografia : MIHAI MĂDESCU. Regizor secund : KARIN REX. Ilustrația muzicală : TIMUȘ ALEXANDRESCU. Mișcarea scenică : ADINA CEZAR.

Distribuția : ION MARINESCU (Galileo Galilei) ; MIHAI DINVALE (Andreea Sarti) ; TATIANA IECKEL (Doamna Sarti) ; NICOLAE POMOJE (Ludovico Marsili) ; ION COSMA (Domnul Priuli) ; MITICA POPESCU, MIHAI DOGARU (Sagredo) ; MONICA GHIUȚĂ (Virginia) ; LIVIU ANTON (Cosma de Medici-copil) ; ION MANTA (Dogele Venetiei) ; FLORIN VASILIU (Mareșalul Palatului) ; ION CIPRIAN (Teologul) ; TUDOREL POPA (Filozoful) ; DINU IANCULESCU (Matematicianul) ; DOINA ȘERBAN, VICTORIA GHEORGHIU (doamne de onoare) ; ARCADIE DONOS (Un prelat) ; AL. D. LUNGU, NICOLAE IFRIM (călugări) ; ANDREI CODARCEA, C-TIN DINESCU (doi astronomi) ; BORIS GIORNEI (Cardinalul foarte bătrîn) ; ION GIPRIAN (Călugărul însoțitor) ; ION MANTA (Astronomul Vaticanului) ; DAN CONDURACHE (Călugărul tânăr) ; CONSTANTIN CODRESCU (Cardinalul inchiuzitor) ; GH. IONESCU-GION (Cardinalul Barberini, mai tirziu Papa Urban al VI-lea) ; JEAN LORIN (Cardinalul Bellarmîn) ; C-TIN DINESCU (Filippo Mucius) ; VASILE NIȚULESCU (Cântărețul de balade) ; JANA GOREA (Soția cântărețului de balade) ; ELENA POP, ILEANA DUNĂREANU (două doamne tinere) ; STAMATE POPESCU (Vanni) ; FLORIN VASILIU (Un funcționar) ; ALEXANDRU D. LUNGU (Un ins) ; VASILE PUPEZA (Cosma de Medici-adult) ; NICOLAE IFBIM (Țăranul).

sitaților istorice. Bibliografia exegezelor critice în jurul acestei piese, scrisă și rescrisă de Brecht pe parcursul a aproape două decenii, este mai mult decât vastă ; controversele sînt pe măsura multiplicității sensurilor, acestea, uimitor de consonante cu teribilele evenimente ale veacului nostru, dar și pe măsura concluziilor modificate ale scriitorului-om-de-teatru, care și-a montat, în vizuni diferite, diferitele variante ale operei sale. Pentru noi, *Viața lui Galileo Galilei* rămîne o *opera aperta*, deschisă interpretărilor și concluziilor. Căci, în cele din urmă, ceea ce interesează este nu verdictul moral asupra autorului celebrelor *Discorsi*, omul simbolicului murmur „e pur și muove”, șoptit în surdina sonorei sale abjurări, ci viața scenică a acestui text atît de intens. Text de o uluitoare densitate de idei, galvanizînd conștiința și intelectul, propunînd teze și antiteze, dărîmînd axiome și construind ipoteze, pulverizînd dogmele și lăsînd să se producă, cu o superbă materialitate teatrală, radiația „blajinei puteri a rațiunii”.

Pe scena de la Mic, scenă pasionată de teza opțiunii și răspunderii intelectualului față de epoca în care trăiește, și care a impus această preocupare prin cele câteva montări Miller (ca să nu citez decît un exemplu din dramaturgia universală contemporană de anvergură problematică), așteptam, cum spuneam, spectacolul *Galileo Galilei*. Locul acestei piese era aici. Numeroase erau premisele care făgăduiau realizarea unei montări-eveniment, punerea în plină lumină a marelui text, demn de un repertoriu permanent. Ion Marinescu, personalitate actoricească impunătoare, ascunde în munițiile sale un material exploziv, profesionalmente vorbind, încă nebănuit. El avea toate șansele să construiască un Galilei rol-bornă de hotar în cariera sa, un Galilei rol-creație, pe dimensiunile polemice științietoare și în ardența stărilor fundamentale, caracteristice naturii sale artistice. Ionescu-Gion, marele Domn al teatrului românesc, în altă ipostază de suprem pontif al Vaticanului

de altădată, părcă să fie interpretul ideal al inteligentului Barberini, emanație de tip machiavelic a Benașterii târzii, prototip al lucidității modelate de factorii presiunii. Și Vasile Nițulescu avea toate datele plămădirii cântărețului de balade, figură și empoi tipic brechtiene, cu un atît de pronunțat fior poetic și haz tehnic... Și decorul, mai exact schițele de decor ale atît de talentatului scenograf-creator-de-viziuni, care este Mihai Mădădescu, promiteau — în fuga gătită a drugilor de lemn, în roșul-brun al grinzilor verticale, cu o sugestie rinascentistă în elansare și culoare și cu aluzii sumbre spre spațiul claustrat — un cadru de joc funcțional și expresiv desfășurării dramatice. Dar, în primul rînd, promisiunea cea mare ne-o făcuse directorul de scenă. Intr-un „dialog de atelier“ cu subsemnata *, regizorul D. D. Neleanu ne-a captivat prin expunerea sa clară, concentrată pe un argument fundamental în analiza piesei. „Esențială, în GALILEO GALILEI — spunea regizorul — apare lupta dintre dogmă și spiritul novator. Dogma, reprezentată prin teologie, prin Biserică, ca sistem organizat de opresiune, de sufocare, de înăbușire a liberei gândiri științifice. Spiritul novator, reprezentat prin Galilei. Această teză politico-filosofică la temelia spectacolului reprezintă o sursă continuă de conflict, de intensă coliziune dramatică, de ciocnire permanentă, de ritmizare a montării, de centrare pe esențial și renunțare la amănunte neesențiale.“ Ce admirabil spectacol ar fi fost Galileo Galilei, dacă aceste idei s-ar fi materializat în scenă ! Atunci am fi putut discuta punctul de vedere regizoral, care impunea eroizarea anti-eroului desenat critic de Brecht („o canalie desăvîrșită“, menționa Brecht, în indicațiile către Ernest Busch !), atunci am fi putut comenta propunerea de lectură spectacologică, am fi putut compara excursul scenie, raportîndu-l la text sau la alte montări de referință. Ceea ce apare însă cu desăvîrșire de neînțele în spectacolul înfățișat este lipsa oricărui punct de vedere asupra textului ; aceasta, în ciuda unui evident și substanțial travaliu la scenă și în scenă, în pofida unei considerabile investiții de muncă și efort, factori care merită a fi avuți în vedere în aprecierea hărăzitei colectivului, nu — din păcate — și în judecata de valoare asupra rezultatului. Dezbaterea promisă este înlocuită, la rampă, cu o poveste sfătoasă, cu o redare ilustrativă a unor momente asemănătoare formulei uzitate în ciclul radiofonic „Figuri de seamă ale istoriei universale“. Atmosfera de climax nu se constituie ; relațiile antagonice nu se împletesc, ideile își pierd subtilitatea, polemica, ținta, spiritul novator, eficiența, teologia, forța distrugătoare și piesa, teatralitatea. Sigur, sînt și scene bine realizate, personaje episodice coerente, momente de interes intelectual și teatral, raze de lumină artistică. Nici nu se poate altfel, cînd pe scenă intră Ionescu-Gion, fluturînd nonșalant, cu inimitabila-i eleganță,

* „Teatrul“, nr. 2/1975.

o grațioasă mască de carnaval, pentru a ne sugera eternul, impenetrabilul și fascinantul chip al versatilității ; la fel cum Ion Marinescu nu convinge, în calmul, tristul și optimistul său final, că Galilei cel învins de timpul său prezent își va răscumpăra osînda prin triumful timpului viitor. Firește, se pot cita și ale momente : discuția Galilei-Călugărul tînăr (personaj ferm și nuanțat realizat de Dan Condurache) ; așteptarea dinaintea abjurării ; mutilarea spirituală a Virginiei, evoluție caracterologică desenată în linii subțiri de Monica Ghiuță, dar cu elemente din recuzita teatrului psihologic, detestată de Brecht ! La fel cum Tatiana Ieckel folosește aceleași ustensile de mică bucatărie melodramatică în portretul doamnei Sarti...

Dar are oare rost să trăsăm un bilanț de „realizări și lipsuri“, așa cum se obișnuiește în cronică dramatică de „mică“ sau „mare“ specialitate, cînd pentru noi Galileo Galilei, pe scena Teatrului Mic, rămîne încă o speranță, care poate... cîndva...

Mira Iosif

Teatrul Național din București

COMEDIE DE MODĂ VECHĂ

de Alexei Arbuzov

Data premierei : 6 octombrie 1975.
Regia : MIHAI BERECHET. Scenografia : GABRIELA NAZARIE. Muzica : H. MĂLINEANU.
Distribuția : CARMEN STĂNESCU (Lidia Vassilievna) ; MIHAI FOTINO (Rodion Nikolaevici).

Că butada lui Ibsen — „încep, la o piesă, să scriu ultimul act ; dacă nu e bun, nu mai scriu nimic“ — rămîne doar o butadă ne-dovedește recenta premieră mondială a Naționalului bucureștean, cu cea mai recentă lucrare dramatică a prețuitului dramaturg sovietic Arbuzov. Într-adevăr, nu unul, ci trei finaluri — primul, în care eroii, după un scurt „joc de-a vacanța“, cată a se despărți definitiv, reluîndu-și fiecare drumul său ; al doilea, simțit necesar de dramaturg spre a-l rotunji pe primul : eroina revine, iar despărțirea, care se produce, totuși, e consolidată cu o impresionantă motivație psihologică și